

*a) Robovanje i robovlasništvo
u Svetom pismu*

*b) Biblijska ekologija:
opsluživati zemlju?*

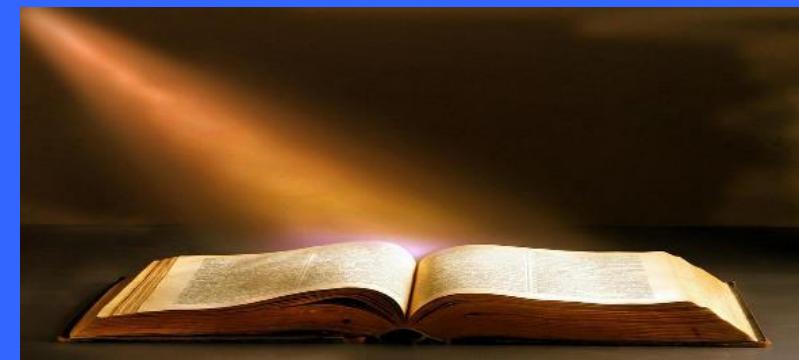
Biblijjska teologija 2

FER, utorkom 17:15, bibteo@fer.hr

doc. dr. sc. Niko Bilić SJ

Tanja Lakić, mag. theol.

<https://amdg.eu/fer-bt2>

Biblijska teologija 2
amdg.ffrz.hr → nastava
bibteo@fer.hr

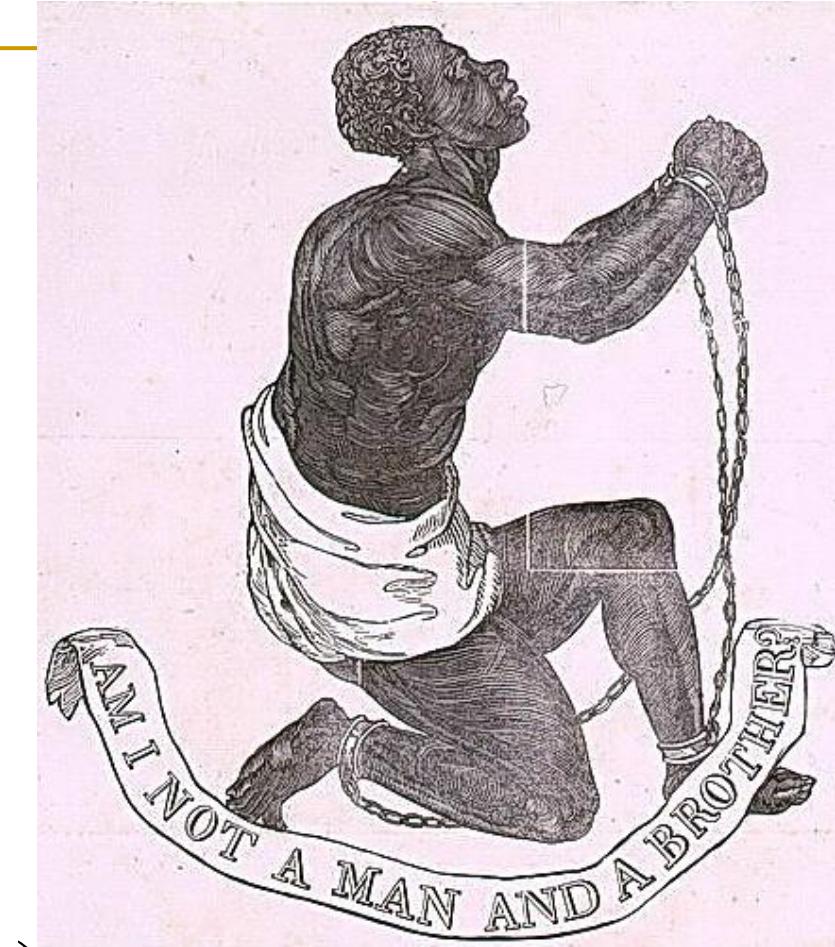
Robovanje i robovlasništvo u Svetom pismu

Ljudska prava i Biblija

Užas ropstva

- “Rob je vlasništvo.” (Izl 21,21)
  - Čovjek na sliku Božju (Post 1,27)
- “Robovi, slušajte gospodare!”
(Ef 6,5; Kol 3,22 usp. 1 Tim 6,1; Tit 2,9)
  - Neka časte gospodare (1 Tim 6,1)
  - Podložni u svemu (Tit 2,9)
- 40 milijuna robova danas (prosinac 2018.)
  - *Neposredni kontekst za Izl 21,21:*
- Kazna gospodaru koji je ubio roba (Izl 21,20)

Vlastito iskustvo

- **עָבָד 'abad** – služiti, δοῦλος – sluga, rob ⇔ παῖς „mali”
  - Obradivati – opsluživati zemlju (Post 2,5)
- **Josip u Egiptu (Post 39,17.19):**
- **hebrejski rob – braća ga prodala**
  - Nehemijina teška optužba (Neh 5,8):
- **“Otkupili braću, vi prodajete”**
- **Rob mome gospodaru (Post 44,33)**
  - Juda Jakovljev uspješno posreduje za Benjamina

Članovi Božjeg naroda

- “Moj narod” (Izl 3,7.10)
- Otkupljeni iz “Kuće ropstva”
(Izl 13,3.14 → Jš 24,17;
Suci 6,8; Jr 34,13)
  - Utemeljenje zapovijedi (Izl 20,2 itd.)
  - Reci sinu (Pnz 6,21):
- “Bili smo faraonovi robovi”
- Obrezanje i za novcem kupljenoga (Post 17,27)
- I kupljeni rob može blagovati Pashu (Izl 12,44)

Oslobodenje dužnika

- Propis o Hebrejima (Izl 21,2; Pnz 15,12s):
  - Kupljeni Hebrej 7. godine slobodan
    - ne praznih ruku (Pnz 15,13)
    - Jer si bio rob, pa te Gospodin otkupio (15,15)
    - Osim: Volim gospodara (Izl 21,5; Pnz 15,16)
  - Ako je gospodar povrijedio roba
    - Oko (Izl 21,26)
    - Zub (27)
  - = Rob dobiva slobodu

Čuvanje slobode, čuvanje robova

- Ne stvaraj od brata roba! (Lev 25,39 usp. Pnz 24,7)
  - Tko brata uzme u roblje, neka umre (Pnz 24,7)
  - Moji robovi – ja sam ih izbavio (Lev 25,42)
- *Dan počinka* u Pnz 5,14:
- I za tvojeg roba i tvoju ropkinju
- “Radujte se pred Gospodinom!” (Pnz 12,12)
  - I tvoj rob i ropkinja
  - Hodočasnička gozba (18)
  - Blagdan sjenica (16,14)

Vrhunac SZ-a

- Posebna ljubav prema bližnjemu u Sir **7,21**:
- **Ljubi roba kao sebe sama!** ← ← (usp. Lev 19,18; 19,34)
  - Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe (Lev 19,18)
  - Ljubi stranca kao sebe samoga. Bili ste stranci (34)
  - Mojsijev psalam (Pnz 32,36):
- **kraj robu i slobodnu**
- **U Kristu nema više:**
rob – slobodnjak
(Gal 3,28; Kol 3,11)

Rob u teologiji sv. Pavla

- Kristov poziv i robu (1 Kor 7,21)
  - Radije odaziv Kristu, nego postati slobodan (1 Kor 7,21)
  - Rob = slobodnjak Kristov;
slobodnjak = rob Kristov (1 Kor 7,22)
  - Rob je postao sin (od Zakona Kristu) (Gal 4,7)
- Plaća od Gospodina za roba i za slobodnjaka (Ef 6,8)
  - Gospodari, imate Gospodara (Ef 6,9; Kol 4,1)

Jesus Christ broke the chains that once forced you into the slavery of sin and death.

Pavlov osobni primjer

- Učinio sam sama sebe robom (1 Kor 9,19)
  - Mi smo vaši robovi zbog Isusa (2 Kor 4,5)
- Kristov *sluga – rob* (δοῦλος Gal 1,10)
- Onezim u poslanici Filemonu
  - Protiv zapovijedi: Ne vraćaj onoga koji se spasio kod tebe (Pnz 23,16)
- Ljubljeni brat
Filemonu (Flm 1,16)
  - Pavlovo dijete (10)

Kristov primjer i nauk

■ *Sluga Jahvin = rob*

- Mojsije (Pnz 34,5), Izaija: 4 pjesme

■ Podložan (= pod Zakonom Gal 4,4)

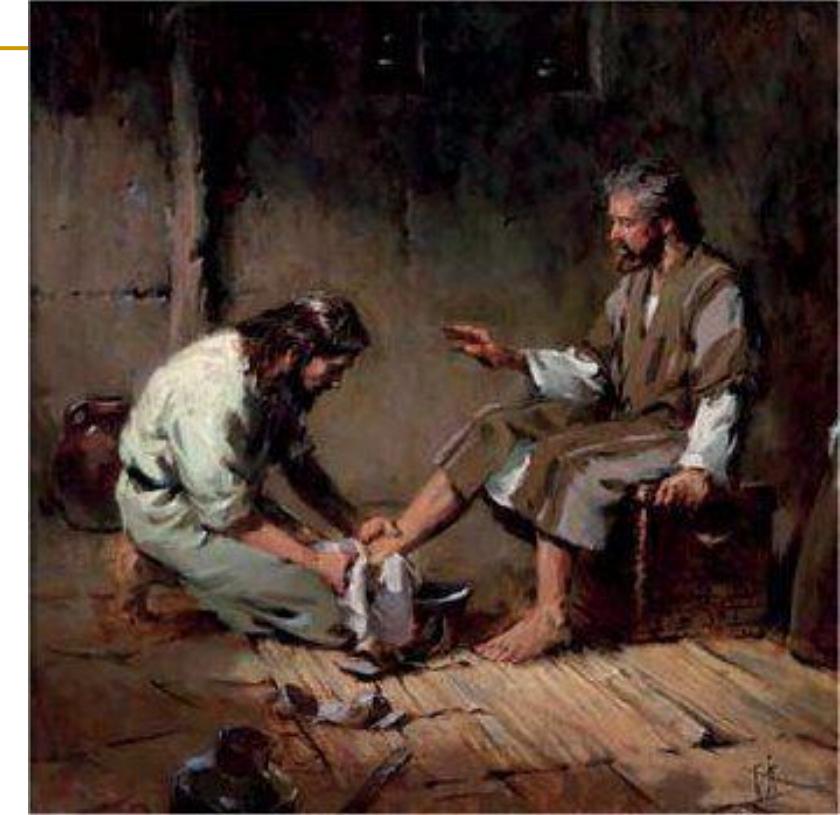
- “prodan” za 30 srebrnjaka
(usp. Izl 21,32)

- za roba ako ga je usmrtila tuđa stoka (Izl 21,32)

■ Uzeo lik ($\mu\sigma\varphi\eta$) sluge = rob ($\delta\sigma\lambda\omega\varsigma$ Fil 2,7)

■ Tko čini grijeh, rob je grijeha (Iv 8,34)

- Sin oslobođa

Biblijjska ekologija: opsluživati zemlju?

Nacrt dobroga gospodarenja
na početcima Biblike

Opsluživati zemlju

- **עבד 'abad + אדמה 'adamâ** (Post 2,5; 3,23; 4,2.12)
= služiti, tlo zemaljsko
- **עבד יהוה ['ebed Adonaj]** (Iz 42,19) – sluga Jahvin
- **ארץ eres** – kraj, zemlja, svijet:
  - Gospodariti svom
zemljom (Post 1,26)
  - Savez između mene
i *zemlje* (Post 9,13)

Gospodarenje

■ **רְדָה** *radâ* upravljati
(Post 1,26.28)

- David *kraljuje u miru* (1 Kr 5,4)
- Samson *uzima med* (Suci 14,9)

■ **כִּבֶשׁ** *kabaś* podložiti (Post 1,28)
□ Obećana zemlja pred Bogom
podložena (Br 13,22)

■ **Обрадивати и чувати врт** (Post 2,15)
□ Bog posadio (8) i stavio čovjeka (15)

Zemaljsko tlo

- **אדמה 'adamâ** – zemlja na njivi
(Post 2,5)
  - Od nje oblikovan
čovjek (2,7) i životinje (19)
- Čovjek *poslan*
obrađivati zemlju (Post 3,23)
- Kajin obrađuje zemlju (4,2)
- Osuda: “Obrađivat ćeš zemlju” (Post 4,12)

Sluga Gospodnji

■ Bog Noi:

■ “Sve... u vaše ruke
dano” (Post 9,2)

■ Stvoriteljev povjerenik

- Sve je meni predao Otac moj (Mt 11,27)
- Sve je predao
u ruku njegovu (Iv 3,35)
- Otac mu je sve predao
u ruke (Iv 13,3)

